

ELŐFIZETÉSI ÁR:
Egész évre. . . . 6 kor.
Egyes szám 20 fillér.

Megjelenik minden hó
1-ső és 15-ik napján.

A VÁROS

SZERKESZTŐSÉG:
Városháza, földszint 8. szám.
Ide kerüljk a kéziratokat.

KIADÓHIVATAL:
Városi könyvnyomda-vállalat
Irodája, ide küldendők az elő-
fizetési díjak és hirdetések.

== KÖZIGAZGATÁSI, KÖZMŰVELŐDÉSI ÉS KÖZGAZDASÁGI KÖZLÖNY. ==

Főszerkesztő: **Dr. K. TÓTH MIHÁLY** tanácsnok. ♦ Felelős szerkesztő: **KONCZ ÁKOS** főlevéltáros, tb. tanácsnok.

A magyar társadalomhoz!

Egy robbanás visszhangja morajlik szerte e hazában s e robbanás nyomán három uj vértanu emléke vonul be ismét nemzeti létünk Pantheonjába, mert érezzük, hogy az az öklö-csapás, melyet egy aljas lélek mért február hó 23-án a hajdudorogi magyar gör. kath. püspök-segre, voltakép a magyarság és a magyar állami eszme arcába vágódott . . .

Jutott a bombából szilánk minden magyar szívébe s a célját mégse érte el. Egy nem-zetet akart megfélemlíteni, de csak ölni, rombolni tudott s akiket megölt is, vértanukká tette s a vértanuk szellem-ujjai nem hátra: előre mutatnak.

A robbanás pillanat műve volt. A gyász örök legyen, de csak a szíveknek mélyén hu-zódjék meg, méltó emlékműben testet is hadd öltösn. Ugyanazon a helyen, ahol a sérelem a nemzetet érte! Ugyanazon magyar nemzeti eszmékért, amelyért ő nekik, az áldozatoknak, elv-erzeniók kellett!

Büszke volna Debreczen népe, ha ezt az emléket maga állíthatná fel, de magát erre egyedül jogosultnak nem tartja. Az emlék nemcsak az áldozatok emlékének hirdetője lesz majd. Nemcsak a gyász külső jele. A gaz merénylettel megsufolni akart nemzeti eszmének hü szim-boluma s együttérzésünknek fennen hirdetője. Ezt a rendeltetést pedig csak úgy példázhatja, ha része lesz benne minden magyar ember adakozásának.

Hazafias kötelességet vélünk tehát akkor teljesíteni, amidőn a magyar társadalomhoz, első sorban Debreczen sz. kir. város közönségéhez azzal a kérrsel fordulunk: hogy a megsértett magyar nemzeti állameszmét szimbolizáló emlékmű megalkotásában az e célból alakult végrehajtó-bizottságot támogatni sziveskedjék.

Hadd hozza létre honfiai áldozatkészsége! Álkossa meg művészek ihlete!

Tartsa fenn nemzedékek kegyelete s hirdesse örökké, hogy egysesek áldozatul eshetnek ugyan a nemzeti eszmének, a nemzet azonban élni akar és élni fog.

Az emlékművet különben Debreczenben állítjuk fel s a kivitel módjáról annak idején az emlékmű végrehajtó-bizottsága intézkedik.

A hazafias adományok **Sesztina Jenő** debreczeni vaskereskedőhöz (Debreczen, Simonffy-utca 5., I. emelet), mint az emlékmű pénztárnokához küldendők.

Debreczen, 1914 február hó.

Hazafias üdvözléttel:

A debreczeni vértanuk nemzeti emlékműbizottsága:

Domahidy Elemér Hajdu vármegye és Debreczen sz. kir. város főispánja, a végrehajtó-bizottság elnöke, **Kovács József** Debreczen sz. kir. város polgármestere, a végrehajtó-bizottság alelnöke, **Szent-Királyi Tivadar** ipar- és keresk. kam. elnök, a végrehajtó-bizottság alelnöke, **Álmos Zoltán** kir. törvényszéki bíró, titkár, **Sesztina Jenő** vaskereskedő, pénztárnok, **dr. Baesó Dezső** ügyvéd, a debr. ref. egyház ügyésze, **Berger Mór** földbirtokos, **dr. Gévay Béla** ügyvéd, a kath. népszöv. ügyésze, **dr. Haendel Vilmos** jogakad. tanár, **Jósa Vince** nyug. tanár, **tasnádi Kardos László** nagykereskedő és földbirt., **dr. Kenézy Gyula** udv. tan., igazgató-tanár, **Kerekes Géza** földbirt., **dr. Kőrösi Kálmán** ügyvéd, az ügyv. kamara titkára, **Kreszneries Gy. Ferenc** máv. hiv., a kath. népsz. elnöke, **dr. Kun Béla** jogakad. igazgató, **Lestyán Adorján** kir. közjegyző, udv. tan., a közjegyzői kam. elnöke, **Lőkövits Arthur** kereskedő, a vár. muzeum igazg., **Márk Endre** ügyvéd, udv. tan., az ügyv. kamara elnöke, **Papp Gyula** gör. kath. lelkész, ifj. **Schvarev Vilmos** bankigazgató, **Szilágyi Imre** ügyvéd, az ügyvédi kamara h. elnöke, **dr. Zalay János** reáliskolai tanár.

A nyugdíjszabályzat ügye.

Debreczen sz. kir. város nyugdíj-ellenőrző bizottságának 1914 március 6-án tartott üléséből.

Előterjesztetett a város tisztviselői, alkalmazottai, azok özvegyeinek és árváinak ellátásáról létesített s kormányhatósági jóváhagyás végett felterjesztett nyugdíjszabályrendelet ügyében a nagym. Belügyminiszter 198,863/1913/III./C. sz. a. érkezett leirata és dr. Magoss György t. főügyész véleményes jelentése.

Tekintettel arra, hogy a belügyminiszter ur első sorban kifogásolja szabályrendelet tervezetünkben azt, hogy a tervezet a napidijas-írnokokat, ezeknek özvegyeit és árváit kevés eltéréssel, általában a tisztviselőkkel, azoknak özvegyeivel és árváival egyenlő elbánásban kívánja részesíteni s ez okból felhívja a törvényhatóságot, hogy a tervezetben a napidijas-írnokok, azok özvegyeinek és árváinak ellátására vonatkozó §§-okat az 1912. 65. t.-c. LXV. 92—114. §§-aiban foglaltaknak megfelelően dolgozta át és mert a főügyési jelentés szerint a belügyminiszter ur figyelmét valószínűleg elkerülte az államétól és más törvényhatóságtól eltérő és nálunk fennforgó két körülmény, nevezetesen:

1-ször: az, hogy nálunk a nyugdíjintézmény kötelékébe tartozó 70 napidijas-írnok lakbérrel is el van látva,

2-ször: az, hogy ezek a napidijas-írnokok nálunk fizetnek nyugdíjtörzsjárulék címén alkalmaztatásuk első évében beszámítható javadalmazásuk és lakbérük 10%-ának megfelelő összeget, azontul pedig évenként javadalmazásuk 3, illetve lakbérüknek 1. és félszázalékát nyugdíjjárulék címén, a bizottság magáévá teszi a főügyési jelentésben lefektetett javaslatot és ehhez képest javasolja, hogy a szabályrendelet tervezetnek azon része, mely a napidijas-írnokok, ezek özvegyei és árváinak ellátására vonatkozik, az előadott indokokra tekintettel változatlanul meghagyassék, ehhez képest mondja ki a törvényhatósági bizottság, hogy a szabályrendelet tervezetnek a napidijas-írnokokra vonatkozó részét kormányhatósági jóváhagyás végett újabb felterjeszti s amennyiben a belügyminiszter ur azt jóvá nem hagyáná, az esetben a leiratban kifejezett kívánságának megfelelően a napidijasokra vonatkozó §§-ok a főügyési jelentésben szövegezett §§-okkal cseréltetnek fel, míg a Belügyminiszter ur által nem kifogásolt, illetve a leírásnak megfelelően a főügyési jelentés szerint módosított §§-okat életbelépteti.

Javasolja a bizottság azt is, hogy a 73-ik, illetve a 74. §-ban azzal kapcsolatban, hogy a tisztviselőknek és alkalmazottaknak hivatalból

nyugdíjazását mikor lehet elrendelni, az is kifejeztessék, hogy a hivatalból nyugdíjazást a Tanács rendelheti el. Végül javasolja a bizottság, hogy ugy a belügyminiszteri leirat, mint a főügyési jelentés s a bizottság ezen határozata is s „A Város“ című lap, legközelebbi számában leközöltesse.

Mírel iratok kapcsán a Tanács s e határozatnak „A Város“ című lapban a belügyminiszteri leirat a főügyési jelentés után közzététel végett Konez Ákos főlevéltárnok, tb. tanácsnok e határozattal a belügyminiszteri leirat s a főügyész jelentés visszavárolagos kiadásával értesítettik.

Kmf.

Dr. Hegedűs István,
biz. jegyző.

A belügyminiszter leirata a nyugdíjszabályzat ügyében.

Szám: 198,863—1913. III.—c.

A válaszirat alapjául szolgáló jelentés száma: 9282—1913.

Tárgy: A módosított nyugdíjszabályrendelet.

A szabad királyi város közönségének

Debreczen.

Törvényhatósági bizottságának 1913. évi április hó 9-én 97. sz. a. hozott határozatát, mellyel a nyugdíjszabályrendeletet módosította és az 1913. évi május hó 31-én 202. sz. a. hozott határozatát, mellyel a nyugdíjszabályrendeletben megállapított ellátásokra igényt adó állásokról szóló kimutatást elfogadta, a pénzügyminiszter ur meghallgatása után hivatalból felülvizsgálván, következőkről értesitem a város közönségét:

A módosított nyugdíjszabályrendeletet, figyelemmel arra, hogy az a közigazgatási tisztviselők s egyéb városi alkalmazottak, valamint azok özvegyei és árvái részére nagyjában az 1912. évi LXV. t.-c. által az állami alkalmazottaknak, valamint azok özvegyeinek és árváinak megadott ellátást biztosítja, elvbén és általábanosságban jóváhagyom.

Végleges döntésemet azonban arra az időpontra tartom fenn, amikor a szabályrendelet alábbi észrevételeim értelmében módosítva, újabb felterjesztetik.

Észrevételeim a következők:

A szabályrendelet ellentétben az állami alkalmazottakra nézve fennálló s legújabbban az 1912. évi LXV. t.-cikkben is kifejezett elvvel, az állami díjnokoknak megfelelő törvényható-

sági *napidijas* irnokokat és ezeknek özvegyeit és árváit kevés eltérés kivételével általában véve a tisztviselőkkel és azoknak özvegyeivel és árváival egyenlő elbánásban kívánja részesíteni.

Mint hogy ilyen eltérést általános szempontokból kifolyólag megengedhetőnek nem tartok, felhívom a város közönségét, hogy a szabályrendeletet a *napidijas* irnokok és azok özvegyeinek és árváinak ellátásaira nézve az 1912. évi LXV. t.-c. 92–114. szakaszaiban foglaltaknak megfelelően dolgozza át.

Nem találok továbbá megfelelőnek és kimerítőnek azokat a határozmányokat, amelyek az állammal és más törvényhatóságokkal szemben fennálló viszonyosságra vonatkoznak.

A szabályrendeletbe ennél fogva a következő rendelkezéseket kellene felvenni:

Azoknál:

a) akik az államnak az 1912. évi LXV. t.-c. 2. §-ában felsorolt hatóságoknak és hivataloknak, vagy más törvényhatóságoknak szolgálatából közvetlenül a város szolgálatába lépnek át;

b) akik az államnál az 1912. évi t.-c. 2. §-ában felsorolt hatóságoknál és hivataloknál, vagy más törvényhatóságoknál történt nyugdíjaztatásuk után a városnál rendszeres alkalmazást nyernek:

a nyugdíj- és végkielégítési összeg az özvegyi nyugdíj- és nevelési járulék megállapításakor az állami és törvényhatósági alkalmazottak nyugdíjazatosságának szabályozásáról szóló 1907. évi LXIX. t.-c., illetőleg az 1912. évi LXV. t.-c. rendelkezései értelmében számításba kell venni azt az időt is, melyet megelőzőleg államszolgálatban az 1912. évi LXV. t.-c. 2. §-ában felsorolt hatóságoknál és hivataloknál, illetőleg más törvényhatóságoknál beszámítható szolgálati időként 1867. évi július 1-je óta eltöltöttek.

Ezek a rendelkezések kiterjednek azokra a tényleges szolgálatban álló városi alkalmazottakra is, kik a jelen szabályrendelet életbe lépté előtt léptek át állami szolgálatból az 1912. évi LXV. t.-c. 2. §-ában felsorolt hatóságok és hivatalok szolgálatából, vagy más törvényhatóság szolgálatából városi szolgálatba. Ezeket a rendelkezéseket az 1912. évi LVIII. t.-c. 19. §-ára való figyelemmel a rendezett tanácsú városknál eltöltött szolgálati időnek beszámítására vonatkozólag megfelelően ki kell terjeszteni.

Kifogásolnom kell a szabályrendeletnek az alábbiakban részletezett rendelkezéseit, amelyek az 1912. évi LXV. t.-c.-en tulmenő kedvezményeket biztosítanak és az állami viszonyosságot is érintik.

Ehhez képest:

A 6. §. második bekezdésében csakis olyan alkalmazottaknak a felsorolását tartom megengedhetőnek, mint amilyen alkalmazottak az 1912. évi LXV. t.-c. 11. §-ának negyedik bekezdésében a m. kir. államrendőrséget illetőleg fel vannak sorolva.

Nincs azonban észrevételem az ellen, hogy a város rendőrségénél főiskolai képzettséghez kötött állások alkalmazott tisztviselők szolgálati idejének kedvezőbb számítása az 1912. évi LXV. t.-c. 83. §-ának utolsó feltevése kezezdésében foglaltakhoz hasonló határozmányval biztosítottassék azok részére, akik a szabályrendelet hatálybalépésének időpontjában már alkalmazásban állanak.

A 41. §-t a nyugdíjtörvény 48. §-ának megfelelőleg át kell dolgozni, mert a végkielégítési összegének megállapításánál a beszámítható javadalmaszón kívül más illetményt, tehát a lakbért, beszámítani nem lehet.

A nevelési járulék mérvének megállapítása szempontjából a tisztviselő gyermeke és az altiszt és szolga gyermeke között a különbséget a nyugdíjtörvénynek megfelelőleg a szabályrendeletben is meg kell tenni. Ehhez képest a szabályrendelet 53. §-ának első és második bekezdése helyébe az 1912. évi LXV. t.-c. 64. és 65. szakaszaiban foglaltakhoz hasonló határozmányokat kell felvenni.

Tekintettel arra, hogy a nevelési járulékának megváltását az 1912. évi LXV. t.-c. sem ismeri, a szabályrendelet 61. §-ában az ott említett árva végkielégítéséről és nem a nevelési járulék megváltásáról kellene intézkedni, hasonlóan ahhoz a határozmányhoz, amelyet az említett törvénycikk 72. §-ának első bekezdése tartalmaz.

Hiányzik a szabályrendeletből az özvegyi nyugdíj minimumának a megállapítása.

Hiányzik a szabályrendeletből, hogy a nyugdíjazást hivatalból mikor lehet elrendelni s továbbá az is, hogy a nyugdalomba helyezést a különböző alkalmazottakra nézve *ki van hivatalba elrendelni?*

A nyugdíjszabályrendelet 28. §-a a rendőrség tagjainak és a szolgáknak a nyugdíjra igényt adó legkisebb szolgálati idejét a tisztviselőkkel szemben eltérő módon állapítja meg.

Mint hogy ebből a szempontból az állami nyugdíjtörvény sem tesz különbséget tisztviselő és altiszt, illetőleg szolga között, a szabályrendelet ennek megfelelőleg át kell dolgozni.

A 81. §. értelmében a hátralékos nyugdíj-jarulékok és törlesztetlen fizetési előlegek az özvegy nyugdíjából levonandók.

Mint hogy a férjet terhelő tartozásnak az özvegy nyugdíjából való levonására jogi alap

nincsen, a szabályrendelet ezen szakaszát megfelelőleg át kell alakítani.

A szabályrendelet 11. §-ának szövegezése nem szabatos, ehhez képest ezt a §-t az idézett törvénycikk 26. §-ának megfelelőleg át kell dolgozni.

A 27. §-ra nézve megjegyzem, hogy a nyugdíjalap pénzkészleteinek kölcsön céljaira való igénybevétele csak kormányhatósági jóváhagyás mellett történik.

Mínthogy az 1912. LVII. t.-c. 19. §-a értelmében 1914 január hó 1-étől kezdődőleg a nyugdíjviszonyosság a r. t. városi szolgálattal szemben is fennáll, a szabályrendelet 39. §-ának h) pontját ennek megfelelőleg szabatosabban kell szövegezni.

A 42. §. első bekezdése a) pontjának 6-ik sorában a „szolgál” szó után lévő „és” szó helyébe a „vagy” szót kell beiktatni.

Ugyanezen §. második bekezdése 1. pontjának 7. sorában a legalább szó után lévő „4” számjegy helyébe „3” számjegyet kell beiktatni és ugyanezen pontnak „és ha a házasság alatt a férj előbbi tényleges szolgálata alatt született gyermek törvényesített” részt el kell hagyni.

A 43. §. e) pontját a szabályrendelet 38. §-ának megfelelőleg el kell hagyni.

A 46. §. első sorában lévő „megválasztásának” szó helyébe helyesen „megváltásának” szót kell beiktatni.

Czelszerű lenne, ha a szabályrendelet 62. §-ának második bekezdésében lévő határozmány, amely megállapítja, hogy mely árvák tekintendők egyenlőknek a szülőtlen árvákkal, a szabályrendelet 54. §-ába vétetnék át.

A szabályrendelet 63. §-a nincs összhangban a 46. §-al, mert ez utóbbi szakasz értelmében az özvegy a 48. §-ban szabályozott eseten kívül is megválthatja a nyugdíját. A 63. §-ból tehát az özvegy nyugdíjra vonatkozó határozmányt el kell hagyni.

Végül a szabályrendeletben előforduló szövegezési és leirási hibákat (pl. a 7. §. c) pontjában a 36. §. második bekezdésében stb.) pótlólag ki kell igazítani.

Amennyiben a szabályrendelet fenti észrevételeimnek megfelelően módosítottatik, nincs kifogásom az ellen, hogy annak életbeléptetése iránt a szükséges intézkedések végleges jóváhagyásom előtt megtéveszenek.

Az iratokat visszaküldöm.

Budapest, 1914 január hó 30-án.

A miniszter-helyett:

Dr. Némethy,
államtitkár,

Dr. Magoss György tiszti főügyész véleménye és javaslata.

Tekintetes Tanács!

A 3070—1914. sz. határozattal megbízattam, hogy a nyugdíj-szabályrendeletet a m. kir. belügyminiszter urnak 198,863/1913. III—c. sz. leiratában foglaltaknak figyelembe vételével dolgozzam át.

Ezen megbízatásomból kifolyólag jelentem és javaslom, hogy a szabályrendelet-tervezeten az alábbi pótlások és módosítások vitessenek keresztül!

A belügyminiszter ur első sorban kifogásolja a szabályrendelet-tervezetünkben azt, hogy ez a szabályrendelet a napidíjas irnokokat, ezeknek özvegyeit és árváit; kevés eltéréssel, általában a tisztviselőkkel, azoknak özvegyeivel és árváival egyenlő elbánásban kívánja részesíteni. S felhív bennünket, hogy a szabályrendeletet a napidíjas irnokok, azok özvegyeinek és árváinak ellátására nézve az 1912. LXV. t.-c. 92—114. szakaszaiban foglaltaknak megfelelően dolgozzuk át.

Azt gondolom, hogy ezen kívánalom felállításánál a belügyminiszter ur figyelmét elkerülte nálunk fennforgó két körülmény, nevezetesen:

1-ször: az, hogy nálunk a nyugdíj-intézmény kötelekébe tartozó 70 napidíjas irnok lakbérrel is el van látva;

2-ször: az, hogy ezek a napidíjas irnokok nálunk fizetnek nyugdíj törzsjárulék címén alkalmaztatásuk első évében beszámítható javadalmazásuk és lakbérök 10%-ának megfelelő összeget, azontul pedig évenkénti javadalmazásuk 3, illetve lakbérüknek 1 1/2%-át nyugdíj-járulék címen.

A mi napidíjas irnokainkkal egyetkint alá eső állami s megyei törvényhatósági díjnokok nem kapnak lakbért és nem fizetnek nyugdíj járulékot sem lakbérük, sem napidíjuk után.

Ennek a különbségnek természetesen jelentkezni kell a mi napidíjas irnokaink, ezek özvegyei s árvái ellátásának megállapításánál is, ha velük szemben alkalmazni kívánjuk az osztó igazság követelményeit, ha ezektől a consequentiáktól az ő kárukra, hátrányukra eltekinteni nem akarunk. Így pl. ha nyugdíj törzsjárulékot, nyugdíj-járulékot, lakbér-nyugdíj járulékot szedünk attól a napidíjas irnoktól, nem tartanám igazságos eljárásnak, ha a kilencedik szolgálati évében szolgálatképtelenné vált napidíjas végkielégítés nélkül bocsátatnék el, amikor a szolgálta 5 évét beszámítható szolgálat után már állandó ellátáshoz szerez igényt.

Azután abból, ha mi napidíjas irnokainkat

kedvezőbb ellátásban részesítjük, mint az állam vagy más törvényhatóság a maga díjnokait, sem az állam, sem más törvényhatóságra joghátrány nem származhatik, mert ha tőlünk lép át egy napidijas az állam vagy más törvényhatóság szolgálatába, ellátása tekintetében az ott érvényes szabályok fognak vele szemben alkalmaztatni. Abból, hogy itt kedvezőbb ellátáshoz nyílt volna joga, az újonnan alkalmazott állam vagy törvényhatósággal szemben jogokat nem formálhat. Áll ez valamennyi fizetési osztályba sorozott tisztviselőnk és alkalmazotunkra is, mert hiszen mindezek magasabb javadalmazással vannak ellátva, mint az ugyanazon fizetési osztályba sorozott állami vagy legtöbb törvényhatósági tisztviselő, miből folyólag ellátásuk is magasabb lesz, mint az ugyanazon fizetési osztályba sorozott állami vagy törvényhatósági alkalmazottaké. Ha tehát a teljes egyöntetűség, egyformaság elérése elegendő alapot képezhet arra, hogy a napidijas irnokok és ezek özvegyei s árvaiknak ellátására vonatkozó rendelkezései szabályzatunknak az állami nyugdij-törvény vonatkozó rendelkezéseivel azonosítsanak: úgy és éppen olyan joggal fel lehetne állítani ezt a követelményt a többi alkalmazottak ellátására vonatkozó rendelkezésekre is.

Különben is annak, hogy az állami díjnokok ellátása külön táblázatban és számszerű tételekben lett megállapítva az állami nyugdij-törvényben és pedig a többi alkalmazottakétól eltérőleg, azon kívül, hogy ezek sem szolgálati díjat, sem nyugdij járulékot nem fizetnek, egyik oka az volt, hogy az állami díjnokok lakbért nem kapnak, tehát lakbér-nyugdijhoz sem lehet igényük. A másik oka pedig az, hogy az állami díjnokok napidija három fokozatban van megállapítva ahhoz képest, hogy melyik lakbér-osztályba tartozó községben vannak alkalmazva. Samikor a szolgálatból kilépve, ellátáshoz nyílik joguk, tovább már nincsenek helyhez kötve s aki az I-ső lakbér-osztályba tartozó városban volt alkalmazva, mehet lakni egy VII. lakbér-osztályba tartozó községbe. Ha mindezek a különös elbírálást igénylő körülmények fenn nem forognának, valószínűnek tartom, hogy az állami díjnokok ellátása azonos alapon szabályoztatott volna általánosságban a többi alkalmazottakéval. Nálunk azonban fizetik a nyugdij-alapba alkalmaztatásuk első évében fizetésük 10%-át nyugdij-törzsjárulék, a további években 3%-át nyugdij járulék, lakbérüknek 1½%-át lakbér-nyugdij járulék címén s lakbérrel is el vannak látva.

Ezért és mert a tervezetbe fel vannak véve mindazok a kivételes rendelkezések, melyek a napidijasokra vonatkozólag a többi alkalmazottakkal szemben helyénvalónak látszanak: az én

véleményem szerint a szabályzatot a napidijas irnokok, ezek özvegyei és árvaiknak ellátása szempontjából átdolgozni nem kellene.

Mintthogy azonban a belügyminiszter ur ezt követeli s a törvényhatósági közgyűlés is más véleményen lehet, mint én, erre az esetre javaslom, hogy töröltessék

a 28. §. első bekezdéséből s az 57. szakaszból ez a kifejezés: „a napidijas irnoknak”, illetőleg ez: „napidijas irnokok”; a 34. §. utolsó bekezdéséből ez: „napidijasnál 500”;

ellenben a lakbér-nyugdijról szóló 35. §. második sorába, ez után: „és alkalmazottnak” vétsék fel ez: „a napidijas irnokok kivételével”.

S mintthogy így a napidijas irnokok a lakbér-nyugdijtól elesnek, a 20. §. első bekezdését ki kell pótolni ezzel a mondattal: „A napidijas irnokok lakbér-nyugdij járulékot nem fizetnek”.

Ezután az V-ik fejezetet követőleg VI-ik fejezetül beiktatandónak javaslom a következőket:

VI. fejezet.

A napidijas irnokok, valamint azok özvegyeinek és árvaiknak ellátására vonatkozó határozmányok.

68. §. A jelen szabályrendelet határozmányai az alábbi eltérésekkel kiterjednek az eskű alatt szolgáló s törzskönyvi lappal bíró városi napidijas irnokokra, valamint ezeknek özvegyeire s árvaira is.

69. §. Az ilyen napidijas irnok, valamint annak özvegye és árvaja ellátásra csak akkor tarthat igényt, ha a napidijas irnoknak a következő szakasz szerint beszámítható alkalmazása a fiz évet elert.

70. §. Napidijas irnoki alkalmazásban töltött beszámítható idő az az időtartam, melyet a napidijas irnok az alkalmazás tényleges megkezdésének napjától kezdve egyhuzamban, megszakítás nélkül napidijas irnoki minőségben annak a hónapnak végéig töltött, amely hónapban napidijas irnoki alkalmazása megszűnt.

Az alkalmazás tényleges megkezdésének napjával rendszerint az eskű, vagy fogadalom letételének napját kell tekinteni.

A napidijas irnoki alkalmazásban töltött idő megállapításánál azt az időt is figyelembe kell venni, amit megszakítás nélkül egyhuzamban mint ideiglenes napidijas irnok anélkül töltött a város szolgálatában, hogy ellátásra igénye lett volna, feltéve, hogy ez alatt az idő alatt is magyar állampolgárok. Az ezen időre eső nyugdijjárulék azonban a nyugdij-alapba befizetendő.

A jelen szabályrendelet határozmányai

szempontjából a napidíjas irnoki alkalmazás minőségén nem változtat az a körülmény, ha a napidíjas irnok fizetetlen, vagy tisztelheteli tisztviselővé kinevezetetik.

71. §. A napidíjas irnok, valamint annak özvegye és árvája a 2. §-ban felsorolt eseteken kívül akkor sem tarthat igényt ellátásra, ha
a) napidíjas irnoki alkalmazásából az érvényben álló törvények és szabályok értelmében büntetésből szabályszerűen elbocsátatott,
b) napidíjas irnoki alkalmazásából — szolgálatképtelenség esetét kivéve — saját kérelmére bocsátatott el.

72. §. Az a napidíjas irnok, aki ilyen minőségű alkalmaztatásának tartama alatt az államkincstárból, illetőleg a kincstár, vagy a kormány kezelése alatt álló alaphól, vagy törvényhatósági nyugdíjalaphól a napidíjas irnoki alkalmazást megelőző alkalmazása után évi 400 koronát meghaladó nyugellátást, vagy kegyelmi ellátást élvez, valamint özvegye és árvája ellátásra igényt nem tarthat.

Jogában áll azonban a napidíjas irnoknak ezen alkalmazása első hat hónapjában írásbeli nyilatkozatban a nyugellátás, vagy kegyelmi ellátás évi 400 koronát meghaladó részeinek élvezéséről lemondani, amely esetben az ellátásnak ezt a részét a napidíjas irnoki alkalmazás hetedik hónapjától kezdve be kell szüntetni s akkor az igény a napidíjas irnoki alkalmazás után a jelen szabályrendelet alapján járó ellátásokra felel.

Ha ilyen esetben a napidíjas irnoki alkalmazás megszűnik, mielőtt a napidíjas irnok ezen alkalmazása után ellátásra igényt szerzett volna, a lemondás hatályát veszti s a korábban élvezett nyugellátást, vagy kegyelmi ellátást a napidíjas irnoki alkalmazás megszűnését követő hó elejétől kezdve újból teljes összegében folyósítani kell, még pedig annak az ágazatnak a terhére, amelytől ezt a napidíjas irnok korábban élvezte.

Ha pedig a napidíjas irnok, aki a nyugellátás, vagy kegyelmi ellátás évi 400 koronát meghaladó részének élvezéséről lemondott, már a napidíjas irnoki alkalmazás után is igényt szerzett ellátásra, részére ezt az ellátást csak akkor lehet megállapítani és folyósítani, ha a korábban élvezett nyugellátásról, vagy kegyelmi ellátásról véglegesen lemond, amely esetben úgy ő maga, mint özvegye és árvája is kizárólag a jelen szabályrendeletben megállapított ellátásokra tarthat igényt.

Az első bekezdésben említett nyugellátás, vagy kegyelmi ellátás élvezetében állott napidíjas irnoknak özvegye és árvája a napidíjas irnoki alkalmazás után a jelen szabályrendelet alapján járó ellátásra, a jelen szabályrendelet-

ben megkívánt egyéb feltételek fennforgása esetén is, és tekintet nélkül arra, hogy a korábban élvezett nyugellátás vagy kegyelmi ellátás egyrészt élvezetéről a napidíjas irnok lemondott-e, vagy sem, csak akkor tarthat igényt, ha írásbeli nyilatkozatban lemond arról az ellátásról, mely őt férjének, illetőleg atyjának korábbi alkalmazása után megilletné.

73. §. A napidíjas irnoki alkalmazásban töltött azt az időt, mely alatt a napidíjas irnok az államkincstárból, illetőleg a kincstár, vagy a kormány kezelése alatt álló közalaphól, vagy törvényhatósági nyugdíjalaphól napidíjas irnoki alkalmazását megelőző alkalmazása után évi 400 koronát meghaladó nyugdíj, vagy kegyelmi ellátást élvezett, beszámítani nem lehet, kivéve azt az esetet, ha az ellátás évi 400 koronát meghaladó részének élvezéséről lemondott, amely esetben a napidíjas irnoki alkalmazásban töltött az a hat hónap is beszámítandó, amely alatt 400 koronát meghaladó nyugdíj, vagy kegyelmi ellátást élvezett.

74. §. A napidíjas irnoki alkalmazásból elbocsátott, de később ismét alkalmazásba vett napidíjas irnoknak az elbocsátásig eltöltött idejét, — feltéve, hogy a két alkalmazás közt előállt megszakítás három évet meg nem halad — be kell számítani akkor, ha az elbocsátás a napidíjas irnoki létszám apasztása következtében történt és ha az újabb napidíjas irnoki alkalmazásban töltött idő legalább annyi, mint az elbocsátásig napidíjas irnoki alkalmazásban eltöltött idő.

75. §. A napidíjas irnoki alkalmazást megelőzőleg rendszeresített tisztviselői, altisztii és szolgai minőségben tényleges szolgálatban eltöltött időt, feltéve, hogy az illető ez után az alkalmazása után sem állandó, sem egyszerűsmindenkorra szóló ellátásra igényt nem szerzett, a napidíjas irnoki alkalmazásban eltöltött időhöz hozzá kell számítani akkor, ha az át lépés az említett tényleges szolgálatból napidíjas irnoki alkalmazásba közvetlenül történt.

Ha a napidíjas irnok az első bekezdésben említett alkalmazása után akár állandó, akár egyszerűsmindenkorra szóló ellátásra már igényt szerzett, az ezen alkalmazásában tényleges szolgálatban töltött időt csak akkor lehet a nyugdíjas irnoki alkalmazásában eltöltött időhöz hozzá számítani, ha napidíjas irnoki alkalmazásának első hónapjában írásbeli nyilatkozatban erről az ellátásról véglegesen lemond.

A jelen szabályrendelet hatályba lépésének időpontjában már alkalmazásban álló olyan napidíjas irnoknál, aki az első bekezdésben említett alkalmazása után akár állandó, akár egyszerűsmindenkorra szóló ellátásban részesült, az ezen alkalmazásában tényleges szolgálatban töltött

időt akkor sem lehet a napidijas irnoki alkalmazásában eltöltött időhöz hozzá számítani, ha az előző alkalmazása után élvezett állandó ellátásról lemondani vagy a már felvett végkielégítési összeget visszatéríteni hajlandó lenne.

76. §. A napidijas irnoki alkalmazást megelőzőleg az 1912 : LXV. t.-c. 17. §-ában felsorolt állásokban tényleges szolgálatban töltött mindazt a szolgálati időt, amely azokra nézve érvényben álló ellátási törvény vagy szabályzat szerint beszámításra alkalmas, — feltéve, hogy az illető ez alkalmazása után sem állandó, sem egyszersmindenkorra szóló ellátásra igényt nem szerzett, — a napidijas irnoki alkalmazásban eltöltött időhöz hozzá kell számítani akkor, ha az átlépés ezen alkalmazásból a napidijas irnoki alkalmazásba közvetlenül történt.

77. §. A napidijas irnok kérelmére a nyugalomba helyezést csak akkor lehet elrendelni, ha olyan testi vagy szellemi fogyatkozásban szenved, amely őt szolgálatának további ellátására véglegesen vagy legalább huzamosabb ideig képtelenné teszi.

Hivatalból lehet elrendelni a nyugdíjazást, ha a napidijas irnok :

a) olyan testi vagy szellemi fogyatkozásban szenved, amely őt szolgálatának ellátására véglegesen vagy huzamosabb ideig képtelenné teszi ;
b) beszámítható szolgálatának 40-ik évét, vagy

c) életének 60-ik évét betöltötte.

78. §. A napidijas irnok nyugdíja — a tényleges alkalmazásában élvezett járandóságára való tekintet nélkül — következőkben állapítatik meg :

ha a beszámítható alkalmazás eléri vagy meghaladja a

10	évet, akkor a nyugdíj évi	500	K
11	„ „ „ „ „ „	530	„
12	„ „ „ „ „ „	560	„
13	„ „ „ „ „ „	590	„
14	„ „ „ „ „ „	620	„
15	„ „ „ „ „ „	650	„
16	„ „ „ „ „ „	680	„
17	„ „ „ „ „ „	710	„
18	„ „ „ „ „ „	740	„
19	„ „ „ „ „ „	770	„
20	„ „ „ „ „ „	800	„
21	„ „ „ „ „ „	830	„
22	„ „ „ „ „ „	860	„
23	„ „ „ „ „ „	890	„
24	„ „ „ „ „ „	920	„
25	„ „ „ „ „ „	950	„
26	„ „ „ „ „ „	980	„
27	„ „ „ „ „ „	1010	„
28	„ „ „ „ „ „	1040	„
29	„ „ „ „ „ „	1070	„
30	„ „ „ „ „ „	1100	„

31 évet, akkor a nyugdíj évi 1130 K

32	„ „ „ „ „ „	1160	„
33	„ „ „ „ „ „	1190	„
34	„ „ „ „ „ „	1220	„
35	„ „ „ „ „ „	1250	„
36	„ „ „ „ „ „	1280	„
37	„ „ „ „ „ „	1310	„
38	„ „ „ „ „ „	1340	„
39	„ „ „ „ „ „	1370	„
40	„ „ „ „ „ „	1400	„

79. §. Olyan napidijas irnok részére, akinek a 69. §. szerint beszámítható szolgálati ideje nem éri el a 10 évet, akinek szolgálatképtelenségét azonban minden kétséget kizárólag szolgálat teljesítése közben vagy a szolgálat teljesítéséből kifolyólag szenvedett baleset, vagy más, időbelileg pontosan meghatározható, viszonylagosan rövid időszakon belül beállott rendkívüli esemény idézte elő, évi 500 korona nyugdíjat lehet engedélyezni. Nem engedélyezhető ez a nyugdíj, ha a szolgálatképtelenséget előidéző baleset vagy rendkívüli esemény és a teljes szolgálatképtelenség megállapítása között három év telt el.

80. §. A napidijas irnok végkielégítésre és lakbér-nyugdíjra igényt nem tarthat.

81. §. Ha a jelen szabályrendelet hatályba lépte után tisztviselővé megválasztott vagy kinevezett napidijas irnok korábbi napidijas irnoki alkalmazása után már magasabb összegű nyugdíjra szerzett igényt, mint amilyen összegű ellátás őt tisztviselői állása után, a napidijas irnoki alkalmazásban töltött időnek jelen szabályrendelet szerinti beszámítása dacára, annak idején nyugdíj és lakbér-nyugdíj címén együttevőve megilletné, részére a korábbi napidijas irnoki alkalmazás után járó nyugdíjat kell megállapítani s folyósítani.

82. §. A legalább 10 évi beszámítható alkalmazás után elhalt napidijas irnok özvegyének nyugdíja — tekintet nélkül a férj által tényleges alkalmazása alatt élvezett járandóságokra, vagy a férj által élvezett nyugdíjra — évi 500 koronában állapítatik meg.

A legalább tíz évi beszámítható alkalmazás után elhalt napidijas irnok minden egyes gyermekének nevelési járuléka pedig 100 koronával állapítatik meg.

A gyermeknevelési járuléka összege azonban az özvegyi nyugdíj összegét meg nem haladhatja.

83. §. A tíz évi beszámítható alkalmazás betöltése előtt elhalt napidijas irnok özvegye részére évi 500 korona özvegyi nyugdíjat, gyermekei részére pedig fejenként évi 100 korona nevelési járulékot lehet engedélyezni abban az esetben, ha a napidijas irnok életét minden kétséget kizárólag a szolgálat teljesítése közben,

vagy a szolgálat teljesítéséből kifolyólag szenvedett baleset, vagy más hirtelen, időbeilleg pontosan megállapítható, viszonylagosan rövid időszakon belül beállott rendkívüli esemény következtében vesztette el, amennyiben a jelen szabályrendelet 42., 43. illetve 51., 52. szakaszában megállapított feltételek fennforognak. Nem engedélyezhető ez az özvegyi nyugdíj és nevelési járulék, ha a halált okozó baleset, vagy rendkívüli esemény és a napidíjas irnok halálának napja közt egy évnél hosszabb idő telt el.

84. §. A napidíjas irnok özvegye, valamint szülőtlén, vagy a szülőtlennel egyenlőnek tekintendő árvája végkielégítésre igényt nem tarthatnak.

Az olyan özvegy, illetőleg szülőtlén, vagy a szülőtlennel egyenlőnek tekintendő árva részére azonban, akinek özvegyi nyugdíjra, illetőleg nevelési járulékra azért nincsen igényük, mert a napidíjas irnok beszámítható alkalmazása még nem érte el a tíz évet, méltánylást érdemlő körülmények fennforgása esetén, és ha azt a vagyoni viszonyok is indoklják, a törvényhatósági közgyűlés 500 korona végkielégítést engedélyezhet.

Ezt a végkielégítést az árvák együttesen kapják.

85. §. A nevelési járulék élvezete napidíjas irnok gyermekeinél 16 éves koruk betöltéséig, vagy korábban bekövetkezett ellátásukig tart.

Az olyan gyermek részére azonban, aki tanulmányait kiváló eredménnyel 16-ik életévének betöltése után is folytatja, — a törvényhatósági közgyűlés a nevelési járulékot tanulmányainak befejezéséig, legfeljebb azonban 24. életévének betöltéséig meghagyhatja.

86. §. Akár a tényleges alkalmazásban, akár a nyugdíjazott állapotban elhalt napidíjas irnok özvegyét és gyermekeit megillető özvegyi nyugdíjnak és nevelési járulékoknak összege együttvéve nem haladhat meg évi 1200 koronát, a nyugdíjazott állapotban elhalt napidíjas irnoknak özvegyét és gyermekeit megillető nyugdíjnak és nevelési járulékoknak összege pedig együttvéve nem haladhatja meg az elhalt által élvezett nyugdíjnak az összegét.

Ha a jelen szabályrendelet alapján járó özvegyi nyugdíjnak és nevelési járulékoknak összege együttvéve meghaladná az évi 1200 koronát, vagy a nyugdíjazott állapotban elhalt által élvezett és évi 1200 koronánál kisebb nyugdíjnak az összegét, akkor a gyermekek nevelési járulékát az özvegyi nyugdíj érintetlenül hagyása mellett minden egyes gyermekre nézve azzal az összeggel kell megállapítani, amelyet az évi 1200 korona, illetőleg az elhalt által élvezett nyugdíj az és özvegyi nyugdíj közötti különbözetnek a nevelési járulékra igénnyel

bíró gyermekek számával való elosztás eredményez.

Ha később a gyermekek valamelyike a nevelési járulék élvezeteiből kilép, a többi gyermeknek nevelési járulékát megfelelően fel kell emelni mindaddig, amíg egy-egy gyermeknek nevelési járuléka a 79, vagy 54. szakasz szerint járó nevelési járulék összegét el nem éri.

87. §. Akár a tényleges alkalmazásban, akár nyugdíjazott állapotban elhalt napidíjas irnok után temetési járulék jár azoknak, akik az elhaltnak gyógykezeltetéséről és eltemetéséről gondoskodtak.

A temetési járulék az olyan napidíjas irnok után is jár, aki ilyen alkalmazásának tartama alatt az államkincstárból, illetőleg a kincstár vagy a kormány kezelése alatt álló közalapból, vagy törvényhatósági nyugdíj alaphól nyugellátást, vagy kegyelmi ellátást élvezett, de csak abban az esetben, ha a hátrahagyottaknak egyéb temetési járulékra nincsen igényük.

A temetési járulék egy a tényleges alkalmazásban, mint a nyugdíjazott állapotban elhalt napidíjas irnok után 200 koronában állapítatik meg.

Ha az itt foglalt 68—87. szakaszok VI. fejezet alatt a szabályrendeletbe beillesztetnek, abban az esetben természetesen egy a következő fejezetek, mint szakaszok száma megfelelőleg módosul úgy, hogy az ellátás iránti eljárásra vonatkozó határozmányokat tartalmazó VI-ik fejezet VII-ik, a mai 68-ik §. 69-ik lesz és így tovább.

Másodsor: nem találja megfelelőnek és kimerítőnek a szabályrendeletnek az állammal és más törvényhatóságokkal szemben fennálló viszonyosságra vonatkozó rendelkezéseit.

Ennélfogva 15. §. gyanánt a következőt javasolom a szabályrendeletbe bevenni:

„15. §. Azoknál:

a) akik az állammal az 1912: LXV. t.-c. 2. §-ában felsorolt hatóságoknak és hivataloknak, vagy más törvényhatóságoknak szolgálatából közvetlenül lépnek át a város szolgálatába,

b) akik az állammal, az 1912: LXV. t.-c. 2. §-ában felsorolt hatóságoknál és hivataloknál, vagy más törvényhatóságoknál történt nyugdíjazásuk után a városnál rendszeres alkalmazást nyernek a nyugdíj, a végkielégítési összeg, az özvegyi nyugdíj és nevelési járulék megállapításakor az állami és törvényhatósági alkalmazottak nyugdíjviszonyosságának szabályozásáról szóló 1907. LIX. t.-c., illetőleg az 1912: LXV. t.-c. rendelkezései értelmében számításhoz kell venni azt az időt is, melyet megelőzőleg államszolgálatban, illetőleg más törvényhatóságoknál beszámítható szolgálati időként 1867. évi július 1. óta eltöltöttek.

Be kell számítani ugyanazt az időt a jelen szabályrendelet hatályaba léptekor tényleges szolgálatban álló azoknál az alkalmazottaknál is, akik az állami szolgálatból, az 1912: LXV. t.-c. 2. §-ában felsorolt hatóságok és hivatalok, vagy más törvényhatóságok szolgálatából előbb léptek át a város szolgálatába.

Az 1912: LVIII. t.-c. 19. §-ában felállított feltétel fennforgása esetén annál, ki valamely rendezett tanácsú várostól közvetlenül lép át a város szolgálatába, be kell számítani azt az időt, ami előbbi alkalmazási helyének vonatkozó szabályai szerint javára beszámítható szolgálati időt képez.

Egyebekben az itt elsoroltak ellátásra vonatkozó jogainak és kötelezettségeinek megállapítása körül a jelen szabályrendelet határozmányait kell alkalmazni.

Ennek folytán a mostani 15. §. elesik.

Harmadszor: a szolgálati idő kedvezményes számítását a belügyminiszter ur csak azoknál a rendőrségi alkalmazottaknál tartja megengedhetőnek, amilyen alkalmazottak az 1912: XLV. t.-c. 11. §-ának negyedik bekezdésében az államrendőség keretéből fel vannak sorolva.

Ehez képest a 6. §. második bekezdését a következő szöveggel esszel hozom javaslatba:

„Hét hónapot ugyancsak nyolc hónapnak kell számítani a rendőrfelügyelői, rendőrbiztosi (detektív) s az őrszemélyzet körébe tartozó állások alkalmazottaknál”.

Mint hogy a belügyminiszteri leirat szerint a végkielégítés összegének megállapításánál a lakbért számításba venni nem lehet, javasolom, hogy a 41. §. második bekezdéséből ez: „és lakbér” töröltessek.

A belügyminiszter ur észrevételeinek megfelelőleg az 53. §-t következő szöveggel javasolom megállapítani: „53. §. A nevelési járulék tisztviselőnek minden gyermeke után egy ötdrészit teszi annak az összegnek, amit a gyermek édes, vagy mostoha anyja özvegyi nyugdíj címén élvez, vagy ami ezen a címen a 44. §. szerint megilletné.

Ha az özvegyi nyugdíj a 45. §. értelmében több nő között oszlik meg, a nevelési járulék megállapításánál az özvegyi nyugdíjnak a 44. §. első bekezdése alapján járó egész összegét kell alapul venni. A tisztviselő után maradt gyermek nevelési járuléka évi 150. koronánál kevesebb nem lehet.

Az altiszt és szolga gyermekének nevelési pótléka évi 72 koronával állapíttatik meg.

Az egy alkalmazott után maradt összes gyermekének nevelési járuléka azonban nem haladhatja meg az özvegyi nyugdíj összegét”.

A belügyminiszter ur észrevételéhez képest a 61. §. első bekezdésének utolsó sorában ezt:

„nevelési járulékat meg kell váltani, ezzel helyettesíteném: „végkielégítésben részesítendő”. A második bekezdés első sorába pedig e helyett: „megváltási összeg” ezt javasolom beiktatni: „végkielégítés összege”.

A 44. §. utolsó bekezdéséül felvenni javasolom a következőt: „A rendszeres évi fizetés élvezetében nem állott altiszt és szolga özvegyének nyugdíja annak a beszámítható javadalmazásnak egyharmad részével állapíttatik meg, amelyet a férj a tényleges szolgálatban utóljára élvezett; az ekként megállapított özvegyi nyugdíj azonban évi 300 koronánál kevesebb nem lehet”.

Kifogásolja a belügyminiszter ur, hogy a szabályrendeletben nincsen intézkedés arra nézve, hogy a nyugdíjazást hivatalból mikor lehet elrendelni s hogy a különböző alkalmazottakra nézve ki van hivatva elrendelni?

Mint hogy véleményem szerint a szabályrendelet 73. szakasza kimerítően és határozottan rendelkezik, idevonatkozó újabb rendelkezéseket a szabályrendeletbe felvenni nem látom szükségesnek.

Kifogásolja a belügyminiszter ur, hogy a rendőrlégénység tagjainak és a szolgáknak nyugdíjra igényt adó legkisebb szolgálati ideje a tisztviselőktől eltérő módon van megállapítva s mint hogy az állami nyugdíjtörvény ezt a megkülönböztetést nem ismeri, a szabályrendelet ennek megfelelőleg átoldoztatni kívánja.

Bár én nagy terhet látok abban a város házipénztárára hárulni, ha a rendőrlégénység tagjai és a szolgák már 5 évi szolgálat után állandó ellátásra nyerneik igényt, mégis arra az esetre, ha a törvényhatóság ezt a kívánalmat magáévá teszi, javasolom, hogy a 28. §. első bekezdéséből ez: „a napidíjas irtoknak, a rendőrlégénység tagjainak és szolgáknak legalább tíz évi” töröltessek. Ezzel elég lesz tőve a belügyminiszter ur rendelkezésének.

Kifogásolja a belügyminiszter ur, hogy a hátralékos nyugdíjárulékot és a törlesztetlen fizetési előlegek a szabályrendelet 81. §-a szerint az özvegy nyugdíjából levonandók s ezt a szakaszt megfelelőleg átalakítani rendeli.

Ehez képest javasolom, hogy a szakasz első bekezdésének második sorából ez: „vagy halna el”, utolsó második sorából pedig ez: „illetve az özvegy özvegyi nyugdíjából” töröltessek.

A 11. §. szövegezésének szabatosága a belügyminiszter ur által kifogásoltatván, ezt a szakaszt a következő szöveggel javasolom beiktatni: „11. §. Az alkalmazottnak igénye ugy az állandó, mint az egyszersmindenkorra szóló ellátásban az azon hónapot követő hónap elsőjével áll be, amelyben a tényleges szolgálat

kötéléke alól felmentetett, özvegyének és árvájának igénye az alkalmazott halálának, vagy holtja nyilvánításának napjával, az utószülött árvánál pedig az árva születésének napjával.

Eltűnt és fel nem található alkalmazott nejeinél és gyermekeinél az igény az ellátások folyósítására az alkalmazott eltűnésének napjával áll be.

Női alkalmazottak árvái ellátásához csak akkor birnak joggal, ha életben levő atyjuk teljesen vagyontalan és keresetképtelen, vagy ha az atya később elhal, eltűnik és fel nem található, amely esetekben az ellátásban való igény az atya teljes vagyontalanságának és keresetképtelenségének bekövetkeztével, illetve az elhalálozás vagy eltűnés napjával áll be.

A 27. §. végére a belügyminiszter ut észrevétele folytán beiktatandónak javaslom ezt a pontot: „A nyugdíj-alap pénzkészletének a város által kölcsön gyanánt igénybevétele csak kormányhatósági jóváhagyás mellett történhetik”.

A 39. §. h) pontjában ez után: „más törvényhatóságnál”, beiktatandó ez: „rendezett tanácsú városnál”.

A 42. §. a) pontjának 6-ik sorában ez után a szó után: „szolgál” következő „és” összekötő szót a „vagy” elvlasztó szóval javaslom helyettesíteni, amint az eredeti tervezetben is volt.

Ugyanezen szakasz második bekezdés 1. pontjának 7-ik sorában ezt a kifejezést „legalább négy évig” ezzel javaslom helyettesíteni: „legalább három évig”, továbbá, hogy ennek a pontnak ez a része: „és ha a házasság által stb.” egészen töröltessék.

Javaslom, hogy a 43. §-ból az e) pont hagyassék ki, továbbá, hogy a 46. §. első bekezdésében a téves leírás folytán ide becsúszott „megváltásának” kifejezés: „megváltásnak”-ra igazítottassék ki, végül, hogy a jörend és összefüggés kedvéért a 62-ik §. második bekezdése ugyancsak második bekezdés gyanánt az 54. szakaszba vitessék átál.

A 63-ból törölni javaslom ezt a részt: „Az özvegy nyugdíj a 48. §-ban foglalt eseten kívül”, amikor a szakasz következőkép szólana: „A nevelési járulék s az előző szakasz alapján engedélyezett életjáradék megváltás tárgya nem lehet”.

Amint a belügyminiszteri leiratban is megjegyeztetett, a szabályrendelet gondatlanul, hibásan van leírva.

A nekem kiadott példányban a kiigazításokat megtettem, az írásjeleket felraktam.

Kérem a kiadót utasítani, hogy a tervezet átírásánál szigorúan ügyeljen fel arra, hogy íráshibák elő ne forduljanak.

Jelentésem előbb a nyugdíjellenőrző bizottság, aztán a jog- és pénzügyi bizottságnak lesz kiadandó. Ezek véleményének meghallgatása után lesz a szabályrendelet újra szövegezendő s a közgyűlés elé terjesztendő.

Az iratokat csatoltan visszaterjesztem.

Tisztelettel

Dr. Magoss György,
t. főügyész.

A közigazgatási bizottság ülése.

Debreczen sz. kir. város közigazgatási bizottsága f. hónap 5-én tartotta rendes havi ülését Kovács József polgármester elnöklésével. A közigazgatási bizottság előadói a következőkben terjesztették elő jelentéseiket, előbb azonban a a Polgármester javaslatot tett, hogy a Bizottság fejezze ki részvétét Miklóssy István gőz. kath. püspök előtt az udvarát ért szerencsétlenség felett. A bizottság az indítványt elfogadta és a következő részvétratot küldte a megszorodott szívű püspökhöz:

Főtisztelőndő és Méltóságos

Miklóssy István urnak,

a görög katolikus magyar egyházmege püspökének
Debreczén.

Debreczen sz. kir. város közigazgatási bizottsága mai napon tartott ülésében mely megilletődéssel és megrendüléssel emlékezett meg azon vakmerő és borzalmas merényletről, mely kárhazatos gonosz lelkek s alattomosan dolgozó kezek által városunk falai között a görög katolikus magyar püspökség ellen elkövetettet, mely gyászfátyolát borítva a magyar nemzeti eszméért lelkesülő és küzdő lelkekre.

Azon mely részvét érzete mellett, amely a borzalmas merénylet gyászos következménye nyomán kél a szívben, hangot keres az ajkon az isteni gondviselés iránti hála szava is; hogy bár a gaztett miatt egyházuk, hazájuk javán dolgozó kezek hanyatlottak le és nemes szivek dobogása szünet meg, mégis az, aki a nemzeti eszméért folyó küzdelemben elől áll, a borzalmak pillanatában a Gondviselés csodás védőpajzsa által megoltalmazva, megmaradt egyházának, megmaradt a magyarságnak.

Miőn Debreczen sz. kir. város közigazgatási bizottsága osztozik a magyarságot ért mélységes fájdalomban s a gonosz merénylet áldozatainak gyászos sorsa felett mely megilletődésének és részvétének ad kifejezést, benső örömmel üdvözi: Méltóság-

godat abból az alkalomból, hogy az isteni gondviselés az emberi gonoszsgal szemben kegyelmébe vette és megoltalmazta s kéri a Mindenhatót, hogy Méltóságodnak adjon törhetetlen erőt és kitartást azon nagy munkához, amelynek a végzésére elhivatott.

Kelt Debreczen sz. kir. város közigazgatási bizottságának 1914 márc. hó 5-ikén tartott üléséből.

A főispán távollétében:

Kovács József,
polgármester.

Ezután az előadók bemutatták jelentéseiket a következőkben:

Közegetésügy.

Tüdős Kálmán főorvos jelentése szerint februárban az egészségügyi viszonyok javultak. A halálozások száma nem lett kisebb, de a vörheny és a difteritisz nagy mértékben csappant. Ellenben szaporodott a fültőmirigylob. Előfordult vörheny 13, számarhurut 2, hashagymáz 1, fültőmirigylob 31, roncsoló toroklob 11, kanyaró 2, vörheny 4, trachoma 3 esetben. Halálos kimenetelű volt 7 vörheny és 1 difteriusz.

Februárban született 136 fiú és 127 leány. meghalt 83 fi és 63 nő, a szaporodás 117. Nevezetesebb halálesetek voltak a következők: heveny ragályos betegség 8, gümőkór 23, rák 5, gőrcsök 7, erősakos halál 10 esetben. Házasságra lépett 70 pár.

A kórházban 704 beteget ápoltak. A mentők 82 esetben működtek.

Állategészségügy.

Az álla egészségügyi viszonyok a múlt hónapban igen kedvezőtlenek voltak. A VII. körzetben a sertéspestis s a ragadós száj- és körömfájás, az I. körzetben a lórhühkór, a takonykór, de ez a körzet még fertőzve van veszettséggel, sertéspestissel s ragadós száj- és körömfájással.

Oktatásügy.

Hajdu Ferenc kir. tanfelügyelő jelentette, hogy a miniszter Dávid Mihály, Szécsényi István, Dávid Sándor, Tóth László, Kursinszky L. és Herczeg János tanítóknak segélyt, Pattermann Idának fizetékigszítést, Lente Miklósnak államségélyt, Varga Józsefnek fizetésemelést és Benedek Jánosnak szabadságidőt engedélyezett. A szabadsáti tanfolyam sikeresen végződött.

A tanfelügyelő azzal fejezte be jelentését, hogy legjobb tehetsége szerint igyekezni fog előmozdítani a népoktatás ügyét.

Adós.

Nagy József pénzügyigazgató jelentése szerint az elmúlt hónapban állami adóban befolyt

402,502 kor. 28 fillér, bályegjövédékben 59,057 korona 70 fillér, hadmentességi díjban 2097 kor. 10 fillér, jogületekben 68,437 korona 97 fillér, díjjövédékben befolyt 2591 kor. 73 fillér, dohánýjövédékben 125,412 kor. 98 fillér, határým-jövédékben 2351 kor. 27 fillér, fogyasztási és italadóban 27,083 kor. 33 fillér. Az adófizetés általában igen kedvező volt.

Debreczen tejfogyasztása.

Kovács József dr. gazdasági akadémiai tanár az elmúlt héf csütörtökjén tartotta meg záróelőadását a Szabad Iskolában. Sorozatos előadásában a kenyér, a hus és a tejnek az emberiség életében megnyilvánuló szerepét fejtegette, melyvel kapcsolatban Debreczen lakosságának táplálkozását értékes s statisztikai adatokkal világította meg, mely adatok Debreczen élelmezése szempontjából maradandó beccsel bírnak. Csütörtöki előadásában a tejfel és más egyéb termékek termelési és fogyasztási viszonyaival foglalkozott.

Nagy munkát igénylő kutatások után megállapítja azt, hogy naponként csak 24,000 liter tej kerül fogyasztás alá, mert több nincs; ez fejenként 0.24 liternek felel meg, mely nemcsak az európai, hanem a hazai átlagon is jóval alatta marad. Fejenként és naponként 0.35 liter véve számításba, naponként 33,950 liter teje volna szükség, ennélfogva a napi hiány kereken 10,000 literre becsülhető, nem is véve figyelembe a többi tejtermékeket.

A tényleg fogyasztás alá kerülő mennyiségből naponként a kis és nagy vasuti állomáson 280 tejes asszony 3400 liter tejet hoz, a közeli községek, különösen pedig a szomszéd vármegyék nagybirtokosai átlag naponként 3450 liter tejet szállítanak be, ennélfogva vidéki tej kéreken 7000 literre becsülhető. A fenmaradó 17,000 liter tejet a debreczeni gazdák állítják elő.

Debreczen gazdáinak tulajdonában az 1911. évi statisztikai adatok szerint 8233 darab tehén volt, melyeknek termelése évi 9,146,800 liter teje becsülhető, ebből átlag egy napra 25,059 liter esik, de csak 17,000 liter kerül forgalomba, mivel a többi borjuk táplálására s csekély mértékben vaj készítésre használtatik fel.

Debreczen gazdái is elláthatnák a rendes tejszükségletet, ha jobb tejelő-fajta teheneket tartanának s belterjesebben gazdálkodnának, mert a szükséges terület meg van hozzá. Végül megállapítja Kovács József dr., hogy Debreczen lakossága a kenyér és hus fogyasztása terén hiányokat nem szenved, csak a minőség és az ár tekintetében lehet kifogás. A minőségben a termelés, az áron pedig az országos és nemzetközi viszonyok segíthetnek, mivel ez utóbbi a nemzetközi áralakító tényezők hatása alatt áll.

Nagy hiány mutatkozik a tejnél, a zöldség-féléknél és a baromfinál s mivel ezeknél a nemzetközi áralakító tényezők nagyon csekély befolyást gyakorolnak — tekintettel relatív forgalom-képességükre — emélfogva a fokozott termelés szüntetheti meg a már tarthatatlan állapotokat. A termelés fokozásától függ nemcsak a lakosság jó és olcsó élelmezése, hanem a tőkék ide települése az ipar és kereskedelem haladása, vég-eredményben Debreczen lakosságának gazdasági és kulturális emelkedése.

Körrendelet.

21,469—IV. sz. Keresk. m. kir. min.

Valamennyi magyarországi törvényhatóság-
ságnak. Tudomásul vétel végett megküldöm.
Budapest, 1913. évi november hó 21-én.

Harkány, s. k.

21,469—IV. sz. Keresk. m. kir. min.

A kereskedelemügyi m. kir. miniszter 1913. évi 21,469. számú rendelete, a helytelenül ki-
rött mértékhiteljesítési díjak és pótdíjak vissza-
terítése tárgyában.

Az 1912. évi december hó 21-én 95,035. sz.
rendelettel megállapított mértékhiteljesítési dí-
jakkak, vagy pótdíjakkak a hitelesítésre köte-
lezett felek által való lerovása alkalmával elő-
fordulhatnak olyan esetek, hogy vagy hitelesít-
ést kérő felek helytelen bejelentése, vagy az állami mértékhiteljesítő közegek hibája, avagy
egyéb okok következtében helytelen díj le-
rovások eszközöltetnek.

Minden ilyen esetben jogában áll a hely-
telen befizetést teljesített félnek az általa túl-
fizetett összegnek visszaterítését kérelmezni.
Az ily irányu kérelmek, ha a hitelesítés az állami mértékhiteljesítő hivatalok végezték, a
m. kir. központi mértékügyi intézethez, ha pe-
dig a hitelesítést az intézet végezte, hozzám
intézendők.

Erdemleges elbírálás alá azonban ily ké-
relmek csak akkor vétetnek, ha I. a hitelesítés
napjától számított 60 napon belül nyújtatnak
be, 2. ha a kérvényhez az illető hitelesítésről
kiállított díjzselvény nyugta csatolatik.

A m. kir. központi mértékügyi intézet a
hozzá benyújtott díjvisszatérítés iránti kérel-
meket saját hatáskörében intézi el.

A mértékügyi intézetnek a helytelenül ki-
rött díjak visszaterítése tárgyában hozott hatá-
rozata ellen, a kézbesítéstől számított 15 napon
belül hozzám folyamodásnak van helye. Buda-
pest, 1913. évi nov. hó 21. Harkányi s. k. A
hivatalos másolat hitelélül: Olvashatlan alá-
írás, min. s. hiv. igazgató.

Az aszály elleni talajmivvelés feltételei az Alföldön.

Írta: Dr. Hegedüs István, th. tanácsnok.

(Folytatás.)

Ez az oka annak, ha részben is, hogy
az Alföld Belgium és Dánia átlagtermésétől oly
messze elmarad. Ha az Alföldön a gondos talaj-
művelés általános lesz, a talaj termőereje a
fokozott terméseredmény mennyisége által kívánt
mértéket szorgalmas trágyázás folytán eléri, töb-
bet s jobbat termelhetünk mint most, de az Alföld
szárazföldi éghajlata hőmérsékletének és csapadék
eloszlásának szélsőséges ingadozásai elleni sikeres
küzdelem nélkül annyit sohasem, mint Belgium
vagy Dánia. Mezőgazdaságunk közgazdasági helye-
zete, s ennek keretében főként az ipar lassu
fejlődése, továbbá a tökeszegénység még évtize-
dekre utját állja az alföldi mezőgazdaságokban
az intensív talajműveléshez szükséges modern
berendezkedések üzembe állításának. Az Alföld
ezer és ezer gazdaságát figyeltem meg. Kisbir-
tokokban trágyatermelés és trágyakezelésről be-
szélni is alig lehet, középbirtokokban a céltudatos
és okszerű trágyatermelés és kezelés alig-alig
található. Modern trágyatelepeket, trágyalgyűjtő
medencéket, az istállókól kivezető földalatti cső-
vezeteket, szivattyukat s rendszeres erőfokozó és
mögörző okszerű trágyakezelést csak uradalmak-
ban láttam. Az okszerű trágyatermelés és kezelés
általános elterjedése, a trágya tápláló alkatelemei-
nek a talaj termőerejéhez csatolása milliókkal
gyarapítaná nemcsak a föld termőerejében rejlő
nemzeti tőkét, de a mezőgazdaság jövedelmét is
és mégis szinte bántó az a könnyelmű pazarlás,
mely e téren országszerte folyik. Mily jó volna,
ha kísérleti állomásaink volnának, melyek az
Alföld gazdáit az okszerű trágyázatra megtani-
tanák, a váltakozó talajviszonyoknak megfelelően
az ásványi trágyával kísérleteznének, s ezt a
mezőgazdákkal megkedveltetnék. Ez esetben sok
százezer gazdának nem kellene saját kárán kísér-
letezgetni, s tudatlanság folytán a talaj termé-
szetének s termő erejének nem megfelelő trágyázás
által nem vesztenék el a trágyaérték nagy szá-
zalékát, és kellő ellenőrzéssel meg lehetne menteni
a gazdák nagy számát az értéktelen vagy kevés
értékű műtrágya hamisítványoktól.

A föld termőerejének évről-évre csökkenése
meghozza a szükség kényszerét, mely a trágya
becsülésére megtanítja az Alföld gazdáit, s akkor
a talaj majd kíméletlenül figyelmezteti gazdáját,
hogy újabb kölcsönt addig nem ad, míg a gazda
régí adósságát vissza nem fizeti, melyet buzája
és állatai csontjának foszfortartalmában töle évek
hosszu során át kölcsönkért. — Akkor majd a
„Követel“ s „Tartozik“ rovatbeli számadás mér-
legének egynegyedénél kényszeríti a gazdát, hogy

takarmánytermelését nagyobb területre terjessze ki, mint azt a nyugati államok gazdái tették. Akkor majd a gazdálkodás állapontja a takarmánytermeléssel kapcsolatos állattenyésztésbe csúszkát, s a gazdálkodás eredménye a trágya-termelés, s az intenzív talajmunka tengelyén fordul meg. És mert a természetes trágya alkotórészei a változatos növénytermelés által a talajtól elvett ásványi alkotórészeket egészében, s a szűkséges arányban pótolni képes nem lesz, a gazda ráfanyalodik a műtrágyára, mely önmagát fogja megkedvelteni. Kár gazdáinknak bevárni a kényeztetés ezen idejét, mert akkor a föld a sok éven át kölcsön adott tőkét uzorakammattal követeli vissza, s a gazdák termelési költségét túlságosan megdrágítja. Akkor kénytelen lesz a gazda nagyobb tőkét gazdaságába befektetni. Akkor tehetetlenségében oly mezőgazdasági iparágak meghonosítására fog törekedni, amelyek a mezőgazdasági terményeknek csak kivonatát viszik a kereskedelem csatornájába, de a termény nagy tömegét a birtokban hagyják. A szesz- és sörgyárak csak az illékony anyagokat veszik el a talajtól, a malmok a gabona korpáját, olajütők az olajpogácsát, cukorgyárak a melaszt és répaszeleteket, míg a keményítőgyárak mellékterményeiket az állattenyésztésen keresztül igyekeznek trágyává átalakítani, s aival a talaj éhségét csillapítani. Persze ehhez pénz és szakképzettség kell, mert ezek nélkül azok helyett anyagi romlás, egy még eddig nem létezett csőd áll be mezőgazdaságunkban. Ezért hangoztatom a töképeződés fontosságát, a decentralizált kísérleti állomások szükségét és a mezőgazdasági szakoktatásnak alsó és felső iskolákkal kiegészítését.

Az alsóbb szakoktatás azért szükséges, hogy a felső szakoktatásnak alapot biztosítson. Ha pedig a nyugati államokkal nem csak a költséges terén óhajtunk, helyesebben kénytelenek vagyunk lépést tartani, hanem azok átlagtermésének mértékét is megakarjuk közelíteni, küdenünk kell a szárazföldi éghajlat zsarnoki szeszélye ellen, s ki kell csavarnunk annak kezéből azt a fegyvert, amellyel eddig veléink között garázdálkodott, s országunk termése fölött kénye-kedve szerint rendelkezett. Szükséges, hogy a természetörök jelentősége a tőkének és munkának alárendeltesé, mert csak így képes megvalósítani mezőgazdaságunk a jövő nagy feladatait, melyek reá a haladás útján várakoznak.

A gabonaszállítás magas költsége ezidőszertig még mindig nagyon megdrágítja a termelést. Tény az is, hogy az Alföld talajának földjáródása az utolsó évek alatt is nagy arányokban emelkedett, mely emelkedéssel a gabonáért a világkonjunkturák miatt lépést tartani képesek nem voltak. A buza ára ma Észak-Amerika és Oroszország termésétől függ, melyeknek termelési

költsége a tetemes szállítási költséggel is alig érik el a mi termelési költségeinket. A Szeve csatorna lehetővé tette Indiának, hogy búzáját Nyugat-Európa partjain árulja. Az Egyesült Államoknak, s főként Argentínának az európai fogyasztás épített vasutvonalat s állított be hajójárókat. A földjáradék emelkedése és a gabonafélék ár-folyama közli aránytalanságnak hosszú időre állandósításáról Oroszország gondoskodik, ahol még ezidőszertig óriási szűzterületek várják a külterjes miveltetést. Evvel Európa mezőgazdaságainak is számolni kell. Ezt az aránytalanságot fokozza közvetítő kereskedelmünk rendezetlensége, mely úgy a termelőt, mint a fogyasztót megadóztatni igyekszik. Ezen kormányzatokedés sem fog segíteni, hanem csak egy fejlettebb gazdasági élet, amely a továbbfejlődés feltételeit önmagából lesz képes meríteni.

A természetes legelők feltörése közgazdasági szempontból haladást jelentett, de kárt is okozott, mert a legelő felszántása ha gyarapította is a gazdaságilag mivelte területet, nemcsak a természetes legelő nyergességét csökkentette, hanem magát az állattenyésztést is. A felszántott területek közgazdasági produktivitása ily körülmények között kétséges, mert ha a volt állattenyésztés értékénél a termelés értékőbblete csak a talaj termőerejétől elvont értékekkel gyarapodott, akkor ez esetben a tenyészállatokban fekvő tőkeérték elveszett. A legelőterületek felszántása csak ott jelent közgazdasági szempontból haladást, hol dacára a legelőterület csökkenésének, az állattenyésztés nem csökkent; ahol a legelő productumát a mesterséges takarmány pótolja s az így lehetővé vált intenzív állattenyésztés folytan nyert trágya a föld termőerejéhez csatolattik.

Mert ellenkező esetben a csoroszlya előtt nemcsak a legelő, hanem az állattenyésztés is közgazdaságunk világos kárára hátrálni kénytelen. A debreczeni gulyákban nem is olyan régen még 50—60,000 drb. fehérmarha legelt, míg ma alig 10—12,000 drb. legel. Hasonló az arány az Alföld többi városaiban. A debreczeni gulyák létszámának csökkenését a Hortobágy puszta térségei sem tudták feltartóztatni, és pedig a tiszaszabályozás miatt nem. A Hortobágyon ma már nem öles füben csattangol a cimeres fehér tulok mint a szabályozás előtt, mikor a Tisza termékenyítő árja kora tavasszal a mongol árasztáshoz hasonlóan elárasztotta a pusztát síkját, s tavasszal legelt a gulya a síkság magassabb részein, nyáron a mélyebb lapályos részekben.

(Vége köv.)

**Mirdetések felvételnek
a kiadóhivatalban.**

HÍRROVAG.

— **Személyi hír.** Domahidy Elemér főispán a héten Budapesten időzött a város folyó ügyeinek megszüretése céljából.

— **Számonkérőszék.** Folyó hónap 6-ára volt hirdetve a számonkérőszék megtartása, mivel azonban a főispán úr Budapestre utazott, a számonkérőszék megtartását elhalasztotta március hónap 13-ikára.

— **Tanulmányuton.** Olasz Vilmos dr.-t a Tanács tanulmányutra küldte Budapestre.

— **Kinevezés.** A pénzügyminiszter a debreczeni adófélészólamlási bizottság elnökévé az 1914—1916. évekre Szilágyi Imre ügyvédi kamarai elnök-helyettest, alelnökévé Des Combes Henrik ügyvédet nevezte ki.

— **Halálozások.** Rövid szenvedés után elhunyt *Simon Miklós* rendőrkapitány, a bejelentési hivatal főnöke f. hónap 9-én. Harminc éven át szolgálta a várost hűséggel, kötelességtudással, mindig derült kedélyvel. Simon Miklós 1855-ben született, Debreczenben, itt végezte iskoláit és mint joggyakornok lépett a város szolgálatába. 1895 óta volt rendőrkapitány. A meghodogult temetése folyó hó 11-én szerdán délután 3 óra-kor lesz. Béke poraira.

Ugyancsak az elmúlt héten temették el egy másik tisztársunkat *Szilágyi József* pénztári tisztet, ki hosszas betegség után szállott sirba. Kötelességtudó, kedves, szerény embert veszítettünk benne. Nyugodjék békével.

4009—1914.

Árverési hirdetés

a nagyerdei nyári lakok bérbeadására.

A város tulajdonát képező nagyerdei nyári lakok és pedig: az I. sz. villában az emeleti 2. sz. lakás, a II. sz. villában a 3, 4, 5, 6. sz. lakás, a III. sz. villában a 7, 8, 10. sz. lakás, a IV. sz. villában a 12. és 13. sz. lakás, az V. sz. (fürdő épület) villában a 14, 15. és 16. sz. lakás, végre az ugynevezett kerekház, **folyó évi március hó 20-án délelőtt 10 órakor**, a városház kistanácstermében tartandó nyilvános árverésen, az 1914 május 1-től 1914 november hó 1-ig terjedő időre bérbe adatnak.

Kikiáltási ár mindenik nyári lakra az 1913-évi bérösszeg.

Az árverésen résztvenni kívánók a kikiáltási összeg 10%-át az árverés vezetésével megbízottak kezéhez lefizetni tartoznak, mely bánatpénz a bérösszeg 2-ik részletébe számoltatik el.

A házirend és árverési feltételek a hivatalos órák alatt a számvéviségnél megtekinthetők.

Debreczen, 1915 február hó 23.

A városi tanács.

Meghívás.

A „Kereskedők és Iparosok Hitelszövetkezete“

VII évi rendes közgyűlését

1914. évi március hó 22-én d. e. 1/2 11 órakor, Csapó-utca 1. sz. a. (I. emelet) hivatali helyiségében tartja meg, melyre a szövetkezet tagjai tisztelettel meghívhatnak.

Tárgysorozat:

1. A közgyűlés jegyzőkönyvének hitelesítése 5 tag kijelölése.

2. Az igazgatóság jelentése a múlt üzletév eredményéről.

3. Az 1913. évi mérleg és zárószámadások és az 1909. évi III-ik évtársulat vagyonmérlegének előterjesztése.

4. A felügyelő-bizottság és a felszámoló-bizottság jelentése és ezek alapján az igazgatóság, felügyelő-bizottság és felszámoló-bizottság részére adandó felmentvény feletti határozathozatal.

5. Felügyelő-bizottság díjazásának megállapítása.

6. Két kilépő igazgatósági tag helyének betöltése.

7. Három 1910. IV-ik évtársulati felszámoló tag választása.

8. Esetleges indítványok.

Az igazgatóság.

3004—1914.

Hirdetés

Debreczen sz. kir. város Tanácsa közhírré teszi, hogy a zöldségtermelés elsajátítására földmivelésügyi miniszter ur az állami zöldségtermelő telepeken (ilyen ezidőszertint Besztercebányán, Tatabányán, Gödöllőn, Nagytétényben és Miskolczon vannak) tanfolyamokat ren-

dezett be, ahol is a jelentkezők a zöldsgé-
kertészet összes teendőiben szakszerű kiképzést
nyerhetnek.

A gyakorlati kiképzés ideje egy üzemi év,
mely tart a felvétel napjától a telepek üzem-
terveiben megállapított időpontig. A telepen
kiképzést nyert tanulóknak kilátásuk van arra,
hogy akár önnállóan saját, vagy bérelt területen
folytatják a zöldsgétermelést, akár pedig cso-
portosan vállalkoznak zöldsgétermelő telepek
üzemben tartására, az üzemberendezés körül
az államtól ingyen szaktanácsot és anyagi tá-
mogatást is nyerhetnek.

A tanulókat a telepre a m. kir. földművelés-
ügyi miniszter veszi fel.

A felvétel iránti kérvények, melyek 1 ko-
ronás okmánybéllyelgell látandók el, m. kir.
földművelésügyi miniszter urhoz címezve akár
közvetlenül, akár az előjáróság, illetve városi
Tanács útján (ily kérvények a városháza, I. em.
7-ik számú szobájában hétköznapokon délelőtt
9—12 óráig s vasárnap délelőtt 9—11 óráig
fogadtatnak el s ugyanott bővebb felvilágosítás
is szerezhető) benyújtandók.

A felvétel iránti kérvényekhez csatolandó :

a) keresztlévlé, illetve születési anyakönyvi
kivonat. Megjegyzendő, hogy a felvételhez meg-
kívánt legkisebb kor 15 év, 30 éven tuli egyének
nem vehetők fel ;

b) ép, erős testalkat, valamint fertőző be-
tegségektől mentes szervezetet igazoló orvosi
bizonyítvány ;

c) községi bizonyítvány, mely egyuttal
igazolja folyamodó nőtlen voltát, eddigi fog-
lakozását és azt, hogy folyamodó birja a ma-
gyar nyelvet ;

d) kiskorúaknál a szülői beleegyező nyilat-
kozat.

Tanulók kapnak a telepen természetbeni
lakást és felszerelt konyhát, téli hónapokban
fűtést és világítást és díjtalan orvosi kezelé-
sen részesülnek.

A tanulók élelmezésükről közösen felfoga-
dott főzőnd útján maguk gondoskodnak. El-
látásuk költségeire kapnak a kincstártól minden
munkanapra 3 koronát. A telepre felvett min-

den egyes tanuló köteles a rend- és fegyelmi
szabályzat rendelkezéseihez alkalmazkodni s a
neki kiutalt munkát a telepen legjobb tudása
és tehetsége szerint végezni.

Debreczen, 1914 március hó 2-án.

Városi Tanács.

Hajdu vármegye és Debreczen sz. k. város főispánja.

71—1914. V.

Pályázati hirdetés.

Debreczen szabad királyi városnál meg-
üresedett s az alábbi határidő lejárta után tar-
tandó legközelebbi törvényhatósági bizottsági
rendes közgyűlésen választás útján betöltendő
irnoki és polgári biztosi állásokra ezenel pályá-
zatot hirdetek.

Ezek az állások évi 1400 korona fizetés,
400 korona városi pótlék és 640 korona lak-
bérből álló javadalmazással vannak egybekötve.

Felhívom mindazokat, akik ezekre az állá-
sokra pályázni óhajtanak s az 1883. évi I. t.-c.
19. §-ában körülírt minősítést kimutatni ké-
pesek, hogy okmányaikkal felszerelt s szabály-
szerűen felbélyegzett pályázati kérvényüket
hozzám, mint a kijelölt választmány elnökéhez
folyó évi március hó 16. napjának délelőtt
12 órájáig annyival inkább nyujtsák be, mert
a későbbben érkező pályázati kérvények figye-
lembe vétetni nem fognak.

Megkívánom jegyezni, hogy a megüresedett
irnoki állás betöltésénél az 1873. évi II. t.-c.
5. §-a értelmében teljes képességüket igazolt
igazolványos altisztek a többi pályázók felett
előnyben fognak részesülni.

Debreczen, 1914 február 25.

Domahidy Elemér s. k.,
főispán.

Meghívó.

A Gazdasági Takarékpénztár Részv.-társ. Debreczen III. évi rendes közgyűlését

1914. évi március hó 18-án, délután 4 órakor tartja meg saját helyiségében (Piac-utca 85., I. emelet), melyre a t. részvényesek az
alapszabályok 17. §-ára való figyelemzetéssel, tisztelettel meghívtnak.

A KÖZGYŰLÉS TÁRGYSOROZATA: 1. Az igazgatóság és felügyelő-bizottság jelentése az 1913. üzleti évről. — 2. A mérleg és
zárszámadások előterjesztése; indítvány és határozat a nyereség felhasználása iránt. — 3. Az igazgatóság megválasztása.

Debreczen, 1914. évi február hó 21-én.

Az igazgatóság.

Az alapszabályok 17. §-a szerint az, aki a közgyűlésen szavazatot gyakorolni kívánja, tartozik legkésőbb a közgyűlés előtt 8
nappal részvényeit a le nem járt szelvényekkel együtt az intézet pénztáránál letenni. — A szavazat-mikénti gyakorlására néve ugyan-
csak az alapszabályok 17. §-a intézkedik. Az igazgatóság és felügyelő-bizottság jelentése, valamint a mérleg és zárszámadások 8 nappal
a közgyűlés előtt az intézet helyiségében megtekinthetők.

MAGYAR ÁLTALÁNOS HITELBANK DEBRECENI FIÓKJA.

PROSPEKTUS.

Budapest székesfőváros 1914. évi 4½%-os adómentes kölcsöne

158.000,000 korona = **134.300.000** n. b. márka = **6.583,333'6'8** font sterling = **165.900,000** frank = **79.000,000** hollandi forint összegben

**Azonnal kezdődő törlesztés névértéken, 50 év alatt történő kisorsolás után.
Fokozott sorsolás és teljes felmondás legkorábban 1919 január 2-ra eszközölhető.**

Aláírási felhívás.

A fenti kölcsönből 8.000.000 korona összeget Budapest székesfőváros vesz át kezelése alatt álló alapok részére, 24.000.000 korona összeg pedig a Morgan, Grenfell & Co. londoni bankház Londonban nyilvános aláírásra bocsát.

A fennmaradó

126.000,000 korona

= **107.100.000** n. b. márka = **5.250,000** font sterling =
123.300.000 frank = **63.000,000** hollandi forint
1914. évi 4½%-os adómentes

Budapest székesfővárosi kölcsön

ezzenel nyilvános aláírásra bocsátatik.

Az aláírás

1914. évi március hó 12-én, esütörtökön

az egyes aláírási helyeknél szokásos üzleti órákban történik és pedig:

- Budapestben:**
- a székesfőváros központi pénztáránál,
  - a Magyar Általános Hitelbanknál,
  - a Pesti Hazai Első Takarékpénztár-Egyesületnél,
  - a Pesti Magyar Kereskedelmi Banknál,
  - az Angol-Osztrák-Bank budapesti fióklepénél,
  - a Belvárosi takarékpénztár r. t.-nál,
  - a Budapesti takarékpénztár és országos zálogkölcsön r. t.-nál,
  - a Budapesti-Lipótvárosi takarékpénztár r. t.-nál,
  - az Egyesült budapesti fővárosi takarékpénztárnál,
  - az Első Magyar Iparbanknál,
  - a Hazai Bank r. t.-nál,
  - a „Hermes“ magyar általános váltóüzlet r. t.-nál,
  - a Magyar agrár- és járadékbank r. t.-nál,
  - a Magyar általános takarékpénztár r. t.-nál,
  - a Magyar bank és kereskedelmi r. t.-nál,
  - a Magyar jelzálog hitelbanknál,
  - a Magyar lezárolt- és pénzváltóbanknál,
  - a Magyar országos központi takarékpénztárnál/
  - a Mereur váltóüzleti r. t.-nál,
  - a Nemzeti takarékpénztár és bank r. t.-nál,
- továbbá a magyar szent korona országának területén ;
a fentemlített pénztárszervezetek összes fiókjainál :

A magyarországi aláírási helyeken eszközözendő aláírásokra nézve a következő feltételek állapítottak meg :

1. Az aláírási ár 89.— %-ot tesz,
hozzáadva az 1914. évi január hó 1-től az átvétel napjáig járó 4½%-os folyó szelvény-kamatokat.
2. Az aláírás bejelentési ivekkel történik, melyek a fentemlített aláírási helyeken költségmentesen kaphatók.
3. Az aláírás alkalmával az aláírt összeg 5%-a biztosíték-képen leteendő és pedig vagy készpénzben, vagy olyan a napi árfolyam szerint számítható értékpapírokban, melyeket az illető aláírási hely elfogadhatónak tart.
4. Az aláírás alapján átengedendő összeg az aláírás befejezte után mielőbb megállapítottatik s arról az aláírók értesítetnek. Minden aláírási helynek jogában áll az egyes átengedések összegét befátása szerint meghatározni. Ha az átengedés az aláírásnál kevesebbet tenne, a biztosíték felesleges része azonnal visszaadatik. **1914. évi szeptember hó 30-ig terjedő zárolási kötelezettséggel történő jegyzékek külön figyelemben fognak részesülni.**

5. Az aláírás alapján átengedett kötvények átvétele 1914 március 26-tól kezdve a teljes ellenérték megfizetése ellenében ugyanannál a helynél eszközözendő, ahol az aláírás történt; az aláíró köteles azonban az átengedett címletek névértékének 20%-át 1914 március 26-án, 50%-át 1914 április 27-én és 30%-át 1914 május 25-én — 1914 január 1-től az átvételi napig járó 4½% szelvénykamatlall — átvenni, 9.600 K-ig terjedő összegek 1914 március 26-án osztatlanul fizetendők meg.

6. A végleges kötvények elkészítéséig a Budapest székesfőváros részéről egységesen kiállított ideiglenes elismervények adatnak ki az aláíróknak, mely elismervényeknek végleges kötvényekre való kicserélése annak idején költségmentesen ugyanazon helyen fog megtörténni, ahol az ideiglenes elismervények kiadattak.

7. Bejelentések, amelyek bizonyos meghatározott címletekre szólnak, csak annyiban vehetők figyelembe, amennyiben ez az aláírási helyek mérlegelése szerint lehetséges.

8. Azon kötvények, melyek az átvételi időpont lejártáig nem vettek át, ezen időponttól kezdődőleg az aláíró számlájára és veszélyére az illető aláírási helynél maradnak letétben.

Budapestben, 1914. évi március havában.

Magyar Általános Hitelbank.

Pesti Hazai Első Takarékpénztár-Egyesület.

Pesti Magyar Kereskedelmi Bank.

Utánnomás nem díjazatik.)